

AGNI

Nr 225 ~ Årg. 55 ~ Nr 2 ~ Julen 2010

Ny typ av projekt på gång i Agni

Agni har lång erfarenhet av att leda ungdomar till möten med människor i sina egna och i andra delar av världen. Föreningen har haft fokus på att ge ungdomar en utbildning, när så har krävts, och en personlig utveckling genom eget arbete till gagn för andra, när så har krävts.

Vi vill nu intensifiera detta arbete med att starta upp ett mentorsprogram. Tanken är att kunskaper och erfarenheter från personer med erfarenhet av internationellt arbete inom olika områden, ska kunna vägleda och entusiasmera personer som är på väg att ta sitt första egna kliv ut i världen.

Genom detta arbete skapar vi en förutsättning till fortsatt utveckling och kunskapsutbyte mellan människor inom och mellan olika regioner i världen.

Vi i Agni ska vara den gnista som via detta mentorsprogram gör det möjligt

för en mentor och dennes adept att bidra till något av våra pågående projekt eller ett eget projekt de tillsammans vill driva.

Vi söker efter dig som vill vara mentor åt en ung människa som tar sina första kliv ut i internationellt utvecklingsarbete.

Vi söker även efter gymnasieelever som vill göra sin APU utomlands inom något

av våra projekt eller student på universitetet som vill genomföra fältstudier, uppsatser eller examensjobb.

Är du intresserad av att ta del av detta program som mentor, adept eller på annat sätt bidra så är du välkommen att kontakta oss på e-post adressen mentorsprogrammet@agniuppsala.se

Håkan Jansson

Etnisk rensning – Europas förbannelse

Bland de förbannelser som Europa drog över sig självt under sitt blodiga 1900-tal hör de etniska rensningarna till de värsta. Stora grupper i många länder tog till sig den primitiva föreställningen att samhällets problem berodde på att där fanns alltför många människor av fel sort och som således borde fördrivas. De hörde inte till ”folkgemenskapen”. En lika illasinnad som sakligt ogrundad folklore växte fram med ruskiga historier om de främmande ”elementens” onda natur och avsikter. Politiska grobianer trädde fram i land efter land, utnyttjade de rådande stämningarna, grep makten och drog snart död och fasa över stora delar av vår kontinent.

När 1900-talet började fanns i centrala och östra Europa många blomstrande multi-etniska och interkulturella städer. När 1900-talet slutade fanns ingen av dem kvar. De var förvandlade till oigenkännlighet. Den sista som förlorade sin gamla identitet och själ var Sarajevo, som under seklets sista skälvan-

decennium drabbades av hatparoxysmer, framkallade av oansvariga demagoger ur det tidigare jugoslaviska maktetablissemanget.

Har nu denna dystra tillbakablick någon bäring på det som nu äger rum i vårt eget land? Dessvärre kan så vara fallet. De mer än 300 000 svenskar som röstade in Sverigedemokraterna i Riksdagen är förmodligen bara till ringa del personer som förtjänar beteckningen rasister, föraktar demokratin eller de etiska grundvärden om vilka det sedan länge rått en betydande konsensus i vårt land. Men SD liksom de rörelser ur vilket detta parti organiserades fram, har hela tiden spritt en farlig tankefigur: Endast riktiga svenskar har rätt att bo i vårt land. Sverige måste bli rent svenskt som det var förr i tiden, hur nu detta konkret skall förstås.

En sådan tanke leder i sin förlängning just till program för etisk rensning eller ”rening”. De som försökt göra partiet mer måttfullt i sitt språk skall kanske inte generellt beskrivas som politiska

grobianer. Men den primitiva tankefigur de spritt och som faktiskt är SD:s centrala budskap kan lätt alstra sin egen svärbemästrade dynamik och bli till en draksådd som finner lämplig mylla om nya kriser stressar samhället och tidigare sansat folk förvildas.

Historiefilosofen Hegel skrev en gång: ”Det enda människan lär sig av historien är att hon aldrig lärt sig någonting alls av den”. Det är väl en överdrift men en tänkvärd sådan. Det historiska minnet är kort. Hur levande är minnet av det som hände i den sydöstra delen av Europa för bara tjugo år sedan? Historielösheten är i dag ett kulturproblem i hela Västeuropa. Den leder till försvagning av demokratins livskraft. Den historiska minnesförlusten är alltid ett farligt andligt vakuum. In i det sugslätt in strömningar som på ganska kort tid kan förvandla ett gott samhälle till ett dåligt. Sverige ligger ingalunda tryggt utanför riskzonen.

Bo Nylund

Hundra år från Haag och ett år från Köpenhamn

1899 hölls den första fredskonferensen i Haag. 1907 den andra. Den tredje skulle ha hållits 1915, men fick ställas in på grund av ett pågående världskrig.

På konferensens dagordning stod förslagen om att bromsa upprustningen samt att internationella konflikter skulle lösas med skiljedom istället för krig. Få deltagare trodde på att sådana avtal skulle kunna slutas, och så skedde inte heller. Istället diskuterades krigets lagar och teknik. Flertalet av konferensens antagna konventioner syftade inte till att förhindra krig, utan till att klargöra krigets regler. Hur krig skulle startas, fångar hanteras, hur olika typer av vapen skulle användas och, i vissa fall, inte användas.

Tsaren som fredsduva

Varför var Haagkonferens dömd att misslyckas med att bevara freden? Den intressanta frågan är kanske hur den överhuvudtaget blev av.

Initiativet kom från Tsar Nicolaj II. Inbjudan som han lät sända ut, var sprungen av en fredsönskan uppblandad med en stor dos realpolitik. Slutet av 1800-talet präglades av en intensiv kapprustning driven av, och drivande, den accelererande tekniska utvecklingen. Vapentillverkaren Krupp, kolossen i Essen, var Europas största företag. Varje år kom de, eller någon annan tillverkare, med något nytt, ännu mer dödsbringande vapen. Den växande vapenindustrin hade de mest penningstarka och villiga köparna; växande stormakter, och var en viktig drivkraft i industrialiseringen i länder som Tyskland och England. För Rysslands preindustriella ekonomi gav kapprustningen däremot allt mer betungande kostnader. Ett tillfälligt stopp skulle ge landet ett andrum.

Krigslängtan och fredsrörelse

De tongivande länderna motsatte sig dock starkt nedrustning. Tyskland, England,

USA med flera ville inte gå med på att bakbinda sina möjligheter att inleda krig om och när man så önskade. Det låg i tiden att tänka sig kampen, mellan individer, raser och nationer, som grunden för framåtskridande och förädling. Darwins teorier hade givit filosofisk grund för synen på krig som något nedärvt och förädlande. Fred ansågs vara lika med stagnation och förfall, medan militärt övertag, krig och krigsindustri sågs som grundläggande för framåtskridande och välstånd. Ingen tänkte ge upp en millimeter av sitt militära försprång.

Att konferensen ändå kom till stånd kan till stor del krediteras en framväxande fredsrörelse. Vetenskapliga landvinningar och (för vissa grupper) ökande välstånd väckte förhoppningar om motsvarande framåtskridande även inom den sociala utvecklingen. Nyheter som rinnande vatten, gatubelysning, hälsovård och telefoner lovade en framtid där människan skulle

Forts på sid 6...

Juletid

Julen är en tid fylld av traditioner. Men även om traditionerna till det yttre är desamma, med julgran och pepparkakor, så har deras sammanhang förändrats. Genom att minnas, och ta del av andra minnen, får vi perspektiv på julen och dess verkliga fröjder. Här följer minnen från Ragnhild Svensson.

Jag växte upp i en stor familj i en bostad vars standard nutidens barn och ungdomar inte ens kan föreställa sig och med brist på det mesta när det gäller materiella ting. Dels var familjens ekonomi sådan att det inte fanns utrymme för något utöver det allra nödvändigaste och dels kom ransoneringen under andra världskriget som gjorde att vi ibland också kunde få avstå från sådana nödvändigheter som dagligt bröd och varma skor. Men vi hade en mor som var hemma och höll samman allt och såg till att ingen av oss behövde lida nöd och vi hade en far som arbetade på en av ortens industrier och som var nykter och skötsam. För det mesta fanns det alltid något att äta i skafferiet. Vi hade nästan inga klädomyten men mor höll oss rena och hela på

något sätt och på nätterna när kylan tog sig in genom väggarna fick vi krypa ihop och värma varandra.

Inte minst nu i juletid märker jag hur nutidens materiella överflöd nästan håller på att krossa oss. Man kan bara förundra sig över hur mycket prylar människor tror att de behöver när man står mellan de fullastade varuvagnarna i kassakön på Maxi en fredagseftermiddag. Själv har jag dragits med av strömmen även om jag har försökt att hålla emot. Jag bor till exempel nu i en stor villa med alla tänkbara bekvämligheter, jag har råd att köpa allt jag behöver, att ge bort presenter, att hålla mig med bil och att skämma bort mina barnbarn. Säkert är det mer än jag behöver.

När vi träffas nu, den lilla familjen och jag, blir det mycket prat om julen. Det handlar om adventskalender, Lucia, julklappar, julgran, julgodis och julmat. En sak är oföränderlig genom alla år. De små barnens ögon tindrar i kapp med adventsljusen och förväntan inför julen är stor liksom i min barndom.

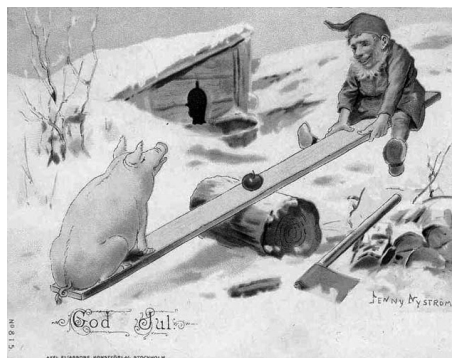
Mina tankar går tillbaka till min barndoms jular. När julen började nalkas och våra barnaögon började tindra förklarade mor varje år för oss barn att vi inte skulle förvänta oss några julklappar den här julen. Det hade vi inte råd med, och någon särskild julmat kunde det inte heller bli. Kanske några köttbullar eller en liten fläskbit och en hembakad brödkaka. Något annat kunde hon inte lova oss. Men en julgran kanske far kunde få hämta någonstans och kanske, kanske om mjölet räckte, kunde vi baka några pepparkakor.

Varefter dagarna gick blev förväntan allt större hos oss barn. Vi märkte ju att mor städade och putsade överallt och en dag kom hon hem från affären i byn med några ark tunt silkespapper i olika färger. Hon hade fått dem av den vänlige handelsmannen. Han hade också skickat med ett paket julgransljus som vi skulle få till julgranen. Nu skulle vi göra julgranskarameller av det fina papperet. Vi klippte och klistrade och mor lovade att koka karameller till att fylla papperen med. Från

mjölken som stod i ett stort fat på ”svalen” skummade hon av den goda tjocka grädden. Tillsammans med socker, lite smör och kakao kokade hon de underbaraste karameller man kan tänka sig. Vi knöt sytråd i de färdiga julgranskaramellerna för att kunna hänga upp dem i granen. Vilken lycka för oss barn. Det går inte att beskriva. En dag kom det en avi i brevlådan om att vi hade ett paket att hämta på posten. En av mina bröder sprang genast iväg för att hämta paketet. Det var från moster Greta och hennes familj. Förutom en fint inslagen julklapp med namn på till oss allesamman så hade moster skickat med julkorv, fläsk och en liten hemlagad ost. Det fanns även en liten chokladbit till var och en av oss barn. Moster Gretas julpaket blev sedan en årlig återkommande händelse och de tog därmed udden ur mors dystra profetia om att vi inte skulle få några julklappar. De flesta jular fick vi också paket med smakbitar av hemlagade korvar, julsylta och fläsk från faster Anna och nästan varje jul fick vi även paket med godsaker från mor-mor och morfar. Det kunde då innehålla orostade kaffebönor, russin och en liten påse

risgryn, allt gåvor till morfar från syskon i Amerika och som vi nu fick smaka. Jag kan nästan ännu känna doften av kaffe-bönorna som mor rostade i en särskild panna på spisen.

En söndag gick vi alla ut i skogen och plockade enbär. Det var inte något roligt göra att plocka enbär. Enen har vassa barr och jag försökte hitta på annat att plocka än enbär. Jag hämtade lite lingonris och mossor som jag tyckte att vi kunde ha att dekorera med där hemma. Mor bryggde sedan enbär-dricka och alla tyckte att det blev så gott. Jag tyckte nog att det var lite beskt förstås. När julafton så äntligen kom var alla på benen tidigt. Vi tog in julgranen och satte i ljushållare och klädde den med de fina papperskaramellerna som vi hade gjort. På frukostbordet fanns det ost, julkorv, sillsallad och stekt fläsk samt det jättegoda julbrödet som mor hade bakat. Under alla år som jag bodde hemma tyckte jag, att frukosten på julafton var den allra bästa måltiden på hela julen. Och visst tände vi ljusen i granen på kvällen och visst kom tomten med

julklappar varje år. Det var både mjuka och hårda paket. En jul minns jag särskilt väl att jag fick nio stycken paket.

Jag är glad att jag, trots fattigdomen bland oss arbetarbarn och den ransonering av alla förnödenheter som tillhörde tiden, har fått bära med mig alla ljusa minnen från min barndoms dagar. Jag har många gånger tänkt att min mor måste ha varit en riktig trollerimästare som kunde få allt att gå ihop och även om hon var en sträng och fordrande mor så gav hon mycket värme och kärlek till sina barn.

*Ragnhild Svensson
i Nykroppa*

Redaktionen vill tacka Ragnhild som har givit oss tillstånd att publicera denna text. Texten har kortats något för att få plats i tidningen.

...forts från sid 3

vara alltför civiliserad för att föra krig. Samtidigt skrämdes människor av det monstruösa krigsmaskineri som höll på att skapas. I denna gryende fredsrörelse ”slog Tsarens inbjudan an en ton som länge längtat att få ljuda”. Trycket på länderna att hörsamma Tsarens inbjudan var stark. Tusentals brev och petitioner om att landet skulle delta i konferensen kom in till regeringarna. Även på själva konferensen var rörelsen påtagligt närvarande, påminnande, och mer eller mindre framdrivande deklARATIONER om fortsatta förhandlingar.

Nya frågor – samma problem

Internationella konferenser används fortfarande som ett sätt att undvika gemensamma hot. Det är precis ett år sedan världens ögon riktades mot klimattoppmötet i Köpenhamn. Läget var besvärligt. Målet var utsläppsminskningar, men samtidigt hänger ökande utsläppen starkt samman med ekonomisk tillväxt. Inga delegationer hade egentligen mandat att sluta ett avtal som skulle innebära att man tappade mark i det

Protesterande människor utanför klimattoppmötet i Köpenhamn 2009.

internationella tillväxt-racet. Därmed försökte man innan mötet dämpa förväntningarna på ett verkligt genombrott.

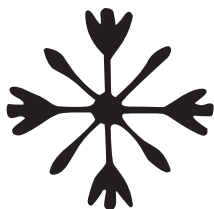
Samtidigt fanns en stark opinion för ett resultat. Jag var själv en av de 100 000 som samlades i Köpenhamn. Miljöminister Andreas Carlgren har senare berättat om hur viktig denna folkliga närvaro var. Hela världens ögon var riktade på Köpenhamn, och statschefer från över 100 länder såg till att ta sig till förhandlingarna. Därmed fanns plötsligt en chans till överenskommelser som gick utöver tjänstemännens snäva förhandlingsprogram. Hoppet tändes och brann, de där dagarna i Köpenhamn.

Men en konferens kan inte

ensam dämpa den flod som tusen bäckar skapar. Vårt samhälle har ökad, ständigt ökad, tillväxt som både drivkraft, ramverk och mål. Så länge det är så kommer frågor som kräver minskad exploatering av jordens resurser i andra hand. Konferenser om den biologiska mångfalden eller om vårt klimat kan inte själva vända denna utveckling. Lika lite som fredskonferensen kunde förhindra världskrig.

Fakta och citat i texten kommer i första hand ifrån boken "Det stolta tornet" av Barbara Tuchman.

Kristina Nyström

*God Jul och
Gott Nytt År*

önskar redaktionen!

TIDNINGEN AGNI, BOX 1528, 751 48 UPPSALA

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återställs tidningen med nya adressen på framsidan (ej adressrutan).

AGNI

FÖRENINGEN

ÖRJANSGÅRDEN AGNI

Kontor: Kungsgatan 30, 753 21

Uppsala

Telefon kontor: 018-10 27 44

Telefax: 018-50 37 82

Postgiro: 7 73 73-9

TIDNINGEN AGNI

Redaktör: Kristina Nyström, 070-201 49 16

Ansvarig utgivare: Bo Nylund,
018-50 37 82, 070-680 58 29

Kontaktperson för Agni är sekreterare
Puck Bjelke Hoffman, telefon 018-51 68
20. Välkommen att höra av dig!